

Platform van het *Forum Asiel en Migraties*

Het *Forum Asiel en Migraties* werd opgericht in de herfst van 2002 door een twintigtal organisaties die voorheen actief waren in de Nationale Beweging voor de Regularisatie van Mensen zonder Papieren en voor Vluchtelingen. De regularisatie-operatie van januari 2000 verloopt globaal positief, vooral door de inzet van de leden van de Kamers van de Commissie, waaronder de NGO-vertegenwoordigers, die een ruimhartige en wijze rechtspraak hebben ontwikkeld.

Niet alle problemen zijn daarmee echter van de baan. De hervorming van de asielpcedure die in 1999 was aangekondigd, is begraven. De administratieve praktijken zijn vaak weinig aangepast aan de werkelijkheid, weinig transparant, ingegeven door wantrouwen tegenover de vreemdeling, neigend naar willekeur of in elk geval weinig begrijpelijk. Het publieke en politieke klimaat rond de asiel- en migratieproblematiek blijft verslechteren, waardoor het beleid ook steeds restrictiever wordt.

Binnen de geschetste context, zijn de deelnemers aan het Forum Asiel en Migraties van oordeel dat het noodzakelijk is om een coherent en globaal geheel van voorstellen inzake het asiel- en migratievraagstuk voor te leggen. Zij werden uitgeschreven in een lijvig basisdocument. Wat hier volgt is een synthese.

- **Werken aan de oorzaken van migraties**

Het wordt steeds duidelijker dat het werken aan de oorzaken van migratiebewegingen in de landen van herkomst een noodzakelijk onderdeel vormt van een doelgericht en coherent asiel- en migratiebeleid.

Omdat de oorzaken van migraties een complex en veelfactorig fenomeen zijn, vindt het Forum Asiel en Migraties het noodzakelijk dat er een actief beleid van onderzoek en overleg tot stand komt, zowel op nationaal als op Europees niveau, om snel acties en projecten te kunnen opstarten in de herkomstlanden.

Deze acties moeten zich situeren in de volgende domeinen: politieke vertegenwoordiging, het voldoen aan vitale noden, de mensenrechten en de democratie, de preventie van conflicten, de economie, de ontwikkelingssamenwerking, het milieu, de cultuur en de informatie.

Dit betekent evenwel niet dat ontwikkelingssamenwerking een alternatief kan zijn voor migratiebeheer en ons zou toelaten om de grenzen te sluiten. Evenmin kan samenwerking afhankelijk gesteld worden van medewerking aan het beheersen van de emigratie.

Elke mens zou waardig in zijn land moeten kunnen leven. Werken aan de oorzaken van migraties betekent echter geenszins een ontkenning van de legitimiteit van het migreren, om wat voor reden dan ook.

- **De Vreemdelingenwet van 1980 hervormen om beter op te vangen en te beschermen.**

We moeten een opvang-, asiel- en immigratiebeleid ontwikkelen dat, op een sociaal verantwoorde manier en met respect voor de mensenrechten, rekening houdt met de diversiteit en het wereldwijde karakter van de hedendaagse migratiebewegingen. We kunnen niet doen alsof mensen niet mobiel zijn, alsof de globalisering niet hand in hand gaat met oorlogslogica, geweld en toenemende ongelijkheid.

1. Daarom stelt het Forum voor om, in de wet, specifieke criteria vast te leggen om **opvangstatuten om humanitaire redenen** (slachtoffers van mensenhandel, niet-begeleide minderjarigen, langdurige procedures, ernstige ziektes, onmogelijkheid van terugkeer, duurzame banden, beklemmende situaties) toe te kennen, en daarnaast ook **immigratiestatuten voor onbeperkte duur** (arbeid, gezinshereniging, samenwonen, doorslaggevend sociale banden in België), **immigratiestatuten voor beperkte duur** (studenten, stagiairs, tijdelijke arbeid), **asielstatuten** (Conventie van Genève, bijkomende bescherming) en het **statuut van staatsloze**.

a) Wat het asiel betreft, vragen we dat de Conventie van Genève zo ruim mogelijk wordt toegepast. De gegronde vrees voor vervolging op basis van het geslacht of van de seksuele voorkeur moeten expliciet binnen het toepassingsgebied van de Conventie vallen.

Asielzoekers die niet onder het Vluchtelingenverdrag vallen en die toch internationale bescherming nodig hebben, moeten een bijkomend beschermingsstatuut krijgen met rechten die identiek zijn aan die van de Conventie-vluchtelingen.

Dit statuut wordt toegekend voor een gegarandeerde duur van drie jaar. Na drie jaar wordt een verblijfsstatuut van onbeperkte duur toegekend. Ingeval de intrekking van het statuut wordt overwogen, moet advies worden gevraagd aan het UNHCR.

Het Forum vraagt ook een vereenvoudiging van de asielprocedure en de afschaffing van een reeks concepten (ontvankelijkheid, versnelde procedure, bedrieglijke aanvraag, veilig derde land, enzovoort) die, onder het mom van de efficiëntie, de wetgeving enkel ingewikkelder maken en de praktijk verzwaren.

b) Wat de opvangstatuten betreft, moeten personen die een kortstondige opvang behoeven, een echte toelating voor kort verblijf kunnen krijgen in plaats van het huidige oneigenlijk gebruikte ‘bevel om het grondgebied te verlaten’ waarvan de uitvoeringstermijn verlengd wordt. Een verblijf van langer dan 3 maanden moet worden toegekend met een bewijs van inschrijving in het vreemdelingenregister (witte kaart). Het beoordelen van de criteria ‘duurzame bindingen’, ‘beklemmende situatie’ en ‘ernstige ziekte’ moet gebeuren door een specifiek departement binnen de administratie en moet gebaseerd zijn op de algemene principes van de rechten van de verdediging (het horen, de bijstand, duidelijkheid, motivering). Indien na een termijn van 6 maanden geen beslissing is genomen, moet de aanvrager reeds voorlopig ingeschreven worden in het vreemdelingenregister, met afgifte van een immatriculatieattest.

c) Wat de gezinshereniging betreft, vraagt het Forum vooral een gelijkberechtiging tussen verschillende categorieën van personen. Vermits het

recht op gezinsleven een fundamenteel recht is (volgens het Europees Mensenrechtenverdrag artikel 8 en 12), moeten dezelfde rechten inzake het stichten van een gezin, het leven in familie en de hereniging met de familie, worden toegekend aan elke inwoner, ongeacht zijn nationaliteit, het soort familieband dat men afsluit of het inkomen.

d) Los van de statuten waarop personen aanspraak kunnen maken, moeten voor alle personen die illegaal op het grondgebied verblijven basisrechten worden vastgelegd en gegarandeerd.

De structurele hervorming van het opvang-, asiel- en immigratiebeleid moet gepaard gaan met **overgangsmaatregelen** die het mogelijk maken dat alle personen die reeds gedurende 3 jaar in een ‘precaire’ procedure verwickeld zijn (asielprocedure, procedure artikel 9 lid 3, procedure gezinshereniging (in geval van lopend verzoek tot herziening)) onmiddellijk worden ingeschreven in het vreemdelingenregister met een verblijf van onbeperkte duur.

2. Tegen elke beslissing genomen binnen het kader van de verblijfswet moet een **effectief en volwaardig juridictioneel beroep** openstaan, dat beslecht wordt voor een op te richten gespecialiseerde administratieve rechtbank. Deze rechtbank moet zich in beroep ten gronde kunnen uitspreken over de aanvragen voor een vluchtelingenstatuut, een immigratiestatuuut, een opvangstatuuut... Enkel dan kan de controlerende rol van de Raad van State t.a.v. beslissingen inzake het verblijf van vreemdelingen ingeperkt (genormaliseerd) worden tot een administratief cassatieberoep.

3. Het Forum vraagt **de afschaffing van de gesloten centra door het uitwerken van alternatieven voor opsluiting**.

Het ontwikkelen van alternatieven veronderstelt het realiseren van een globaal ander asiel- en migratiebeleid, overeenkomstig de voorstellen geformuleerd in deze tekst, zodat de beslissingen over toegang, verblijf en terugkeer van vreemdelingen veel dichter aansluiten bij de migratie-realiteit van vandaag. Het veronderstelt tevens het wettelijk vastleggen van de prioriteit van zelfstandige terugkeer, en het aanbieden van mogelijkheden van remigratie voor alle migranten die dat wensen.

Het Forum vraagt ook de onmiddellijke opheffing van de dwangmaatregelen die het meest in tegenspraak zijn met de mensenrechten: de opsluiting van asielzoekers en van minderjarigen en de omstandigheden waarin gedwongen verwijderingen plaatsvinden.

4. In de **strijd tegen discriminaties** die verankerd zijn in de Vreemdelingenwet van 1980, vraagt het Forum:
  - afschaffing van de zogenaamde “dubbele straf” (verbanning) (waarbij de vreemdeling wordt uitgewezen naar zijn ‘herkomstland’ nadat hij een gevangenisstraf heeft uitgezeten) en het onvoorwaardelijk garanderen van het recht op terugkeer voor personen die beschikken of beschikt hebben over een verblijfsvergunning van onbeperkte duur in België.

- De strafbaarstelling van het illegaal verblijf op het grondgebied (artikels 75 en 76 van de Vreemdelingenwet) moet ingetrokken worden.
- Tot slot vraagt het Forum ook de geleidelijke afschaffing van de visa kort verblijf, en dit in etappes. In een eerste fase moet elke beslissing om een visum te weigeren het voorwerp uitmaken van een motivatie en vatbaar zijn voor een effectief beroep.

Om deze hervormingen te begeleiden, moet de Raad van Advies voor Vreemdelingen (voorzien in artikel 31 van de Vreemdelingenwet van 1980) worden gereactiveerd. Tegelijk moeten ook maatregelen worden genomen om betrouwbare en heldere informatie te laten verspreiden door de administraties en door gespecialiseerde en onafhankelijke instellingen. Het vreemdelingenrecht gaat immers over fundamentele rechten van mensen.

Met dit geheel van voorstellen wil het Forum een echt alternatief bieden voor het huidige beleid dat, hoewel het de last van het verleden ten dele heeft weggewerkt, er niet in geslaagd is om het vraagstuk van asiel en migratie globaal en coherent te benaderen en antwoorden te formuleren voor de uitdagingen die ons te wachten staan.